

Merre tovább BÉSZ-ek ?

2007. július 5.

2007. június 27.-én az FVM színháztermében került sor a rendezvényre, amelynek előkészítésére és lebonyolítására a minisztérium a HANGYA Szövetkezeti Együttműködést kérte fel.

A termelői összefogásnak a vidékfejlesztésben és a vidéki népesség foglalkoztatásában játszott kiemelkedő szerepét hangsúlyozta bevezetőjében a rendezvény levezetőjeként **Szeremley Béla**, a HANGYA elnöke. A bevezetést követően a házigazda nevében **Gógös Zoltán** államtitkár üdvözölte a résztvevőket, majd összegezte a BÉSZ-ek támogatásának helyzetét. Kiemelte, hogy 2007-től lejárt az a derogációból fakadó lehetőség, amelyet Magyarország átmeneti intézkedésként kiharcolt a BÉSZ-ek támogatására. Az EU az átmeneti intézkedés fenntartása iránti igényünket egyértelműen elutasította, mivel a vonatkozó szabályozás mélységét és a kapcsolódó ellenőrzési lehetőséget nem tartotta megfelelőnek, és ugyanakkor hasonló célokkal a termelői csoportokra vonatkozóan létezik hazánkban is alkalmazható EU támogatási lehetőség. A minisztérium számára ezért egyértelművé vált, hogy az EU működési támogatást csak a termelői csoport szabályozásának megfelelő keretben hajlandó engedélyezni, a 81/2004 FVM rendelet módosítása során ezért nyitott az olyan változtatásokra, amely zökkenőmentessé teheti - az alapelvek megfelelő alkalmazkodásuk után - a korábbi BÉSZ-ek termelői csoportként való elismerését. Ezen túlmenően a fejlesztési forrásokban - megfelelő szabályozás mellett- az 1999- 2006 között támogatott BÉSZ-ek pozitív megkülönböztetésére vonatkozóan is keresik a megoldást.

Az eddig feltárt lehetőségeket foglalta össze **Barta István** FVM főtanácsos az ezt követő előadásában. Kiemelte, hogy a BÉSZ, az adott termékpályán már elismert termelői csoporttal fúzionálva, vagy a tagjainak az elismert termelői csoportba történő belépésének ösztönzésével részese lehet e támogatási rendszernek. A termelői csoporttá történő átalakulás ugyanakkor a közösség egységét megőrző lehetőség, amelyben a kulcskérdés

- a kizárólag termelőkből álló tagság,
- az input anyagok értékesítéséből származó árbevétel aránya és
- a termékpálya tagozódás

a kérdése. Azért ezek az elemek a megoldása az alapvető fontosságú, mivel a működés jogi kerete, a szövetkezeti forma és annak gondolatisága teljes mértékben megfelel az EU- szabályozás logikájának. A szabályozás módosításának keretében már vizsgálják annak lehetőségét, hogy a támogatási jogcímben az input anyag forgalom arányára és a támogatási jogosultságra egy, a BÉSZ-ek lehetőségeit is figyelembe vevő-megoldás szülessen. Így a működési támogatást illetően a BÉSZ-eken múlik, hogy a másik két kérdésben milyen módon tudják saját belső döntéseiket meghozni.

Az EU álláspontjának tükrében teendő minisztériumi lépéseket összegezte kiegészítő észrevételében **Dózsa Gergely** az FVM Vidékfejlesztési Főosztályának, és **Nagy Attila** az Agrárpiaci Főosztályának munkatársa.

A termelői összefogás európai gyakorlatát, a szövetkezeti rendszer fejlődési irányait foglalta össze ezt követően **dr. Szabó Zoltán**, a HANGYA ügyvezető tikára, aki egyidejűleg az Európai Mezőgazdasági Szövetkezetek Szövetségének alelnöke. Előadásában kiemelte, hogy a szövetkezeti rendszer EU-15-beni gyakorlata két szempontból tér el a hazai közvélekedésben megszokott szövetkezetektől. Egyfelől a tevékenységi kör lényegében más, hiszen az unió régi tagországaiban egyértelműen a beszerzési és főként az értékesítési tevékenységet folytatják a szövetkezetek, meghagyva tagjaik önállóságát az elsődleges mezőgazdasági tevékenységben. A másik különbség, hogy a szövetkezeti tagság kontrollját biztosító demokratikus intézményrendszer és a szövetkezet üzleti tevékenységének irányítása - azaz a menedzsment - a régi tagállamok szövetkezeteiben jellemzően elválik egymástól. Sajnálattal állapította meg, hogy a 2006. évi X. törvényben ennek világos érvényesülését nem sikerült elérni, ami a határon átnyúló szövetkezeti együttműködés lehetőségeit korlátozza. Erre az összefüggésre azért hívta fel különösen a figyelmet, mivel a sikeres európai szövetkezetek stratégiája a globális piacon való helytállás, ami a szövetkezetek határon átívelő összefogásával valósulhat meg. Felhívta arra is a figyelmet, hogy a hosszútávú európai támogatási szándék egyre inkább a piaci versenyben való helytállás eszközeire és a termelői jövedelemgarancia eszközeire korlátozódik, ezért is okozott gondot az input anyag forgalmazásához kötődő magyar támogatás. Megjegyezte, hogy bár a régi EU tagországokban is léteznek beszerző szövetkezetek, ám ezek történeti alapjuk miatt soha nem kaptak támogatást, és ma már bevételük zöme az agrárágazati tevékenységen kívülről származik.

Az ezt követő fórumon a résztvevők felhívták a figyelmet arra, hogy komoly gazdasági és társadalmi értéket képviselnek azok a BÉSZ-ek, amelyeket a

nemzeti támogatás eddig ösztönzött. A résztvevők hiányolták a konkrétabb iránymutatást az átalakulásra vonatkozóan, igényelték, hogy az FVM nyújtson segítséget a területi összefogás szerveződéséhez. Az átalakulásban különösen kritikusnak látják, hogy a termelői csoportok szakági szerkezete és a vetésforgóból következő szakmai követelményeket nehéz összeegyeztetni. Különösen kritikusnak látják azt, hogy a támogatás megszüntetése miatt forgóeszköz gondok jelentkeztek, aminek sürgős orvoslását kérték. Felvetették, hogy a földvásárláshoz nyújtott kedvezményes hitelnél hatékonyabban szolgálná a magyar mezőgazdaság versenyképességét a termelői közösségek hitelezésének kedvezőbbé tétele..

A tanácskozás lezárásaként **Gőgös Zoltán** államtitkár arra tett ígérete, hogy az átalakulás szabályozásának kérdésében nyitott a minisztérium és keresi a fórumon felvetett kérdésekre is a megoldást, de hangsúlyozta, hogy a korábbi formában történő támogatásra nem lesz lehetőség.

Zárszóként **Szeremley Béla** megköszönte a minisztérium államtitkár úron keresztül megnyilvánuló nyitottságát és felajánlotta a résztvevőknek a HANGYA Együttműködés szakmai segítségét mind a szervezésben, mind az átlakulási program készítésében